

Husdjursgenetiska resurser

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2004/05:73 Husdjursgenetiska resurser jämte följdmotioner och motioner från den allmänna motionstiden 2004, totalt nio yrkanden. Regeringen redovisar i skrivelsen sin syn på bevarande och hållbart nyttjande av husdjursgenetiska resurser. Regeringen lyfter fram internationellt samarbete, långsiktiga planer för arbetet med uppföljning, samordning och samverkan mellan aktörer samt kunskap om husdjursgenetiska resurser som fyra områden som bedöms ha särskild vikt för att målet om bevarande och hållbart nyttjande av de husdjursgenetiska resurserna skall uppnås. I skrivelsen aviserar regeringen dessutom avsikten att ge Statens jordbruksverk i uppdrag att ta fram ett underlag för att möjliggöra en bedömning av mål, delmål och medel i den andra fördjupade översynen av miljömålsarbetet. Dessutom avser regeringen att ge Jordbruksverket i uppdrag att inrätta respektive initiera ett antal formaliserade grupper för att bl.a. förbättra samordningen och samverkan.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden i huvudsak med hänvisning till vad regeringen anför i skrivelsen. I betänkandet finns fyra reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund.....	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden.....	7
Miljökvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser.....	7
Förstärkt samordning och samverkan för genetiska resurser.....	8
Vissa bevarandeinsatser.....	10
Reservationer.....	13
1. Miljökvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser, punkt 1 (m).....	13
2. Miljökvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser, punkt 1 (fp).....	13
3. Förstärkt samordning och samverkan för genetiska resurser, punkt 2 (fp).....	14
4. Vissa bevarandeinsatser, punkt 3 (fp).....	15
Särskilda yttranden.....	16
1. Vissa bevarandeinsatser, punkt 3 (kd).....	16
2. Vissa bevarandeinsatser, punkt 3 (mp).....	16
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	17
Skrivelsen.....	17
Följdmotioner.....	17
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Miljökvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ12 och 2004/05:MJ13 yrkande 1.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp)

2. Förstärkt samordning och samverkan för genetiska resurser

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ13 yrkandena 2, 3 i denna del och 5 samt 2004/05:MJ14.

Reservation 3 (fp)

3. Vissa bevarandeinsatser

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ13 yrkandena 3 i denna del och 4, 2004/05:MJ233 och 2004/05:MJ505 yrkande 9.

Reservation 4 (fp)

4. Skrivelsen

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 2004/05:73 till handlingarna.

Stockholm den 14 april 2005

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Lennart Fremling (fp), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Christin Hagberg (s), Ann-Kristine Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Sven-Erik Sjöstrand (v) och Marie Wahlgren (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I januari 2005 överlämnade regeringen till riksdagen skrivelse 2004/05:73 Husdjursgenetiska resurser, vilken är framtagen i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna. Med anledning av skrivelsen har tre motioner med totalt sju yrkanden väckts. Utskottet behandlar därutöver två motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2004. Motionerna återfinns i *bilagan*.

Utskottet har tagit emot en skrivelse från organisationen Lantrasforum.

Bakgrund

Konventionen om biologisk mångfald, som antogs vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro år 1992, slår fast betydelsen av att bevara och hållbart nyttja de husdjursgenetiska resurserna. Som en följd av konventionen fattade riksdagen år 1993 beslut om en svensk strategi för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald (prop. 1993/94:30, bet. 1993/94:JoU9, rskr. 1993/94:87). Därmed fastställdes att Statens jordbruksverk skulle ha ansvaret för den domesticerade delen av den biologiska mångfalden.

År 1999 fattade riksdagen beslut om 15 miljökvalitetsmål (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99: MJU6, rskr. 1998/99:183). Riksdagen har dessutom beslutat om delmål och åtgärdsstrategier för respektive miljökvalitetsmål (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3, rskr. 2001/02:36). Miljökvalitetsmålen utgör grunden för den nationella miljöpolitiken. Biologisk mångfald, bl.a. inom husdjursområdet, omfattas av miljökvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*.

Inom FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO) pågår arbetet med en rapport om husdjursgenetiska resurser som skall vara klar hösten 2006 (The First Report on the State of the World's Animal Genetic Resources for Food and Agriculture). Mot denna bakgrund gav regeringen den 20 juni 2001 Statens jordbruksverk i uppdrag att utarbeta ett underlag till Sveriges bidrag till FAO-rapporten. Sveriges landsrapport överlämnades till FAO i augusti 2002 (dnr Jo2002/1548). Den 29 november 2001 uppdrog regeringen åt Jordbruksverket att ta fram ett förslag till nationellt program för husdjursgenetiska resurser. I maj 2003 presenterade Jordbruksverket sitt förslag till nationellt program för förvaltning av husdjursgenetiska resurser innehållande en rad åtgärdsförslag (dnr Jo2003/1335, Rapport 2003:13). Regeringen har remissbehandlat detta förslag.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sin syn på bevarande och hållbart nyttjande av husdjursgenetiska resurser.

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik som handlar om att värna om och nyttja givna resurser på ett långsiktigt hållbart sätt. Husdjursgenetiska resurser är en del av den biologiska mångfalden och att säkerställa de genetiska resurserna för framtiden är därmed en del av en hållbar utveckling.

Stor artrikedom och unika egenskaper mellan och inom arterna, dvs. en stor genetisk variation, har gjort det möjligt att utveckla förbättrade husdjursraser. En minskad variation begränsar möjligheterna att hantera framtida globala utmaningar som kan utgöras av fattigdom, miljöförstöring, sjukdomar och hunger. Tillgången på husdjursgenetiska resurser har därför stor betydelse för den framtida livsmedelsförsörjningen men också för produktion av andra varor eller tjänster. Dessutom har de inhemska hotade raserna ett kulturhistoriskt värde, och det finns även naturskyddsmotiv för att bevara dessa raser.

Regeringen lyfter i denna skrivelse fram fyra områden som bedöms ha särskild vikt för att målet om bevarande och hållbart nyttjande av de husdjursgenetiska resurserna skall uppnås:

- internationellt samarbete,
- långsiktiga planer för arbetet med organiserad och regelbunden uppföljning,
- samordning och samverkan mellan aktörer samt
- kunskap om husdjursgenetiska resurser.

Regeringen avser att ge Statens jordbruksverk i uppdrag att med avseende på husdjursgenetiska resurser ta fram ett underlag för att möjliggöra en bedömning av mål, delmål och medel i den andra fördjupade översynen av miljömålskvalitetsarbetet.

Regeringen avser dessutom att ge Jordbruksverket i uppdrag att

- inrätta respektive initiera ett antal formaliserade grupper för att förbättra samordning och samverkan,
- kartlägga behovet av systematisk samling och lagring av genetiskt material, t.ex. sperma, embryon och ägg samt
- dels kartlägga och analysera konsekvenserna av hur nationella raser och små populationer kan påverkas vid katastrofer såsom allvarliga sjukdomsutbrott, dels föreslå en beredskapsplan för hur ett bevarande kan säkerställas i dessa populationer.

Regeringen anser att ett krav på hänsynstagande beträffande bevarande och långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser bör införas i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. och avser att återkomma till riksdagen med ett sådant förslag.

Bevarande och hållbart nyttjande av husdjursgenetiska resurser är av stor vikt för att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer möjligheter till livsmedelsförsörjning. Regeringen avser därför att noga följa utvecklingen på området såväl nationellt som internationellt.

Utskottets överväganden

Miljökvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (m, fp) med olika synpunkter på arbetet med att bevara de husdjursgenetiska resurserna i förhållande till de nationella miljökvalitetsmålen. Utskottet hänvisar till vad regeringen anför om detta i skrivelsen.

Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (fp).

Motionerna

Moderata samlingspartiet anför i kommittémotion MJ12 (m) att det huvudsakligen är ett historiskt och kulturellt intresse att bevara gamla husdjursraser. Det är en statlig uppgift och staten kan själv bedöma nyttan av och bekosta bevarandet av det antal husdjur som anses motiverat. Motionärerna anser därför att något miljökvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser inte behövs.

Enligt Folkpartiets kommittémotion MJ13 (fp) yrkande 1 kan det i arbetet med bevarande av hotade arter uppkomma flera frågor och problem av övergripande karaktär. Det är då enligt motionärerna rimligt att delmål om de husdjursgenetiska resurserna ingår i ett kommande 16:e miljökvalitetsmål och inte endast i miljökvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen fattade år 1999 beslut om 15 övergripande mål för det miljöpolitiska arbetet. Genom dessa miljökvalitetsmål anges vilket miljötillstånd som skall uppnås i ett generationsperspektiv (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99: MJU6, rskr. 1998/99:183). Därutöver har riksdagen beslutat om delmål och åtgärdsstrategier för respektive miljökvalitetsmål (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3, rskr. 2001/02:36). Biologisk mångfald, bl.a. inom husdjursområdet, omfattas av miljökvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*. Målet är formulerat som att odlingslandskapet och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärderna bevaras och stärks. Ett delmål är att det senast 2010 skall finnas ett tillräckligt antal individer för att långsiktigt säkerställa bevarandet av de inhemska husdjursraser som finns i Sverige. Det är av stor vikt att processen för att bevara och hållbart nyttja de husdjursgenetiska resurserna säkerställs, och enligt utskottets uppfattning är miljömålsarbetet en viktig del i denna process. Dess systematik, delmål, vägledande åtgärdsstrategier och regelbundna utvärderingar möjlig-

gör stabilitet och kontinuitet samtidigt som den skall stimulera och vara pådrivande för att förnya och utveckla miljöpolitiken. Utskottet delar därför inte de synpunkter som framförs i motion MJ12 (m). Motionen avstyrks.

Av skrivelsen framgår att regeringen i samband med den fördjupade översynen av miljömålsarbetet som skall lämnas till riksdagen våren 2005 avser att föreslå ett 16:e miljö kvalitetsmål, *Ett rikt växt- och djurliv*. Enligt vad utskottet erfarit skall detta mål bl.a. syfta till att stärka landskapsperspektivet i arbetet med biologisk mångfald genom att behandla sådana frågor som är av gränsöverskridande karaktär, dvs. spänner över flera av de s.k. naturtypsanknutna miljö kvalitetsmålen. Sådant som omfattas av befintliga miljö kvalitetsmål som behandlar biologiska resurser skall hanteras i dessa. De frågor som enbart rör husdjursgenetiska resurser skall enligt regeringen därför behandlas i miljö kvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*. Utskottet anser att den fråga som tas upp i motion MJ13 (fp) yrkande 1 inte bör föregripas genom att riksdagen redan nu uttalar sig. Regeringens förslag bör således avvaktas. Motionsyrkandet avstyrks.

Förstärkt samordning och samverkan för genetiska resurser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker tre motionsyrkanden (fp) dels om att tidsbegränsa de arbetsgrupper regeringen avser att inrätta, dels med förslag på inriktning av samarbetet mellan myndigheter. Dessutom avstyrker utskottet ett yrkande (mp) om att regeringen bör utarbeta en strategi för produktionsrasernas bevarande. Utskottet ansluter sig i dessa frågor till vad regeringen anför i skrivelsen.

Jämför reservation 3 (fp).

Motionerna

I motion MJ13 (fp) anføres att ett alltför frekvent tillsättande av olika grupper kan leda till att mycket resurser knyts upp i ett administrerande av frågeställningar i stället för i faktiska åtgärder. Motionärerna anser därför att dessa grupper bör tillsättas endast för en bestämd tid och att deras verksamhet förlängs endast om behovet fortfarande är tydligt påkallat (yrkande 5). Enligt motionen är det dessutom viktigt att det i bevarandearbetet inte blir en alltför ensidig uppdelning mellan hotade domesticerade arter och vilda arter. Även om villkoren för domesticerade arter respektive vilda arter skiljer sig, bör man finna samverkansformer mellan Naturvårdsverket och Jordbruksverket. Det kan också vara så att åtgärder som gynnar bevarandet av hotade husdjursraser också skyddar den biologiska mångfalden i något annat sammanhang. Det bör t.ex. vara väsentligt att Centrum för biologisk mångfald arbetar med biologisk mångfald både för domesticerade och för

vilda djur (yrkande 2). Motionärerna anser dessutom att man inte endast bör koncentrera sig på Jordbruksverkets resurser utan att man i stället bör undersöka om det finns möjligheter att använda andra resurser inom området biologisk mångfald (yrkande 3 delvis).

Enligt motion MJ14 (mp) har den biologiska mångfalden inom lantbruket tunnats ut världen över, och denna utveckling fortsätter i en allt högre takt. Många lokala varianter av kulturväxter får ge vika när multinationella företag ger bönder större förtjänster för att odla dessa företags egna sorter, vilka ibland är genmodifierade. De unika egenskaperna hos inhemska sorter anpassade till det lokala klimatet och växtbetingelserna kan förloras för all framtid. Även på djursidan har denna utveckling skett och sker alltjämt. Det är därför enligt motionären viktigt även för Sverige att ha en strategi för bevarandet, inte bara av de redan hotade husdjursraserna, utan även för dem som i dag benämns produktionsraser.

Utskottets ställningstagande

När det gäller de farhågor som tas upp i motion MJ13 (fp) yrkande 5 vill utskottet anföra följande. Möjligheten att uppnå målet för att bevara och hållbart nyttja de husdjursgenetiska resurserna är beroende av utformningen av flera politikområden och många olika lagstiftningar. Några exempel är lagen om kontroll av husdjur (djurhälso- och avelskontrollfrågor), epizootilagen, djurskyddslagstiftningen, miljölagstiftningen, utformningen av den gemensamma jordbrukspolitiken och politiken för landsbygdsutveckling. Samordning mellan områdena och samordning och samverkan mellan aktörer har avgörande betydelse för möjligheten att uppnå målet inom myndigheter och mellan myndigheter samt mellan myndigheter, berörda organisationer och enskilda djurägare. Statens jordbruksverk har huvudansvaret, inklusive samordningsansvaret, för bevarande och hållbart nyttjande av de husdjursgenetiska resurserna. Det finns således ett behov av ständig samverkan, och de arbetsgrupper för samverkan, stöd och information som regeringen avser att inrätta syftar till att öka och effektivisera denna. Regeringen anger i skrivelsen inte någon tidsbegränsning för arbetet i arbetsgrupperna, men utskottet utgår från att om det i framtiden visar sig obehövt med dessa grupper, kommer de att avvecklas. Utskottet anser motionsyrkandet tillgodosett med det anförda och avstyrker det därför.

Utskottet instämmer i vad motionärerna i motion MJ13 (fp) yrkandena 2 och 3 (delvis) anför om vikten av att finna samarbetsformer som gynnar den biologiska mångfalden. Jordbruksverkets huvudansvar, inklusive samordningsansvar, för arbetet med att bevara och hållbart nyttja de husdjursgenetiska resurserna kompletteras av att Skogsstyrelsen ansvarar för de skogsgenetiska resurserna och Naturvårdsverket ansvarar för den vilda flor och faunan. Därutöver fyller länsstyrelserna en viktig funktion när det gäller samordning av olika projekt som berör genetiska resurser direkt eller indirekt. Länsstyrelserna har bl.a. möjlighet att bevilja projektstöd till landsbygdsutveckling, bedriva rådgivning om skötsel av betesmarker med hus-

djur inom KULM-verksamheten och sprida information i samband med kontroll av miljöersättning. Regeringens initiativ att ge Jordbruksverket i uppdrag att initiera en samarbetsgrupp som skall verka för att öka samverkan och samordningen av insatser mellan de olika sektorerna i Sverige är värdefullt. Enligt vad utskottet erfarit skall gruppen även kunna ge råd till de respektive ansvariga myndigheterna i genetiska resursfrågor. En viktig fråga utifrån det husdjursgenetiska perspektivet är att ge bevarande och hållbart nyttjande av de husdjursgenetiska resurserna ett adekvat utrymme i arbetet med genomförandet av konventionen om biologisk mångfald. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion MJ13 (fp) yrkandena 2 och 3 (delvis) i den mån yrkandena inte kan anses tillgodosedda.

Det är, som anføres i motion MJ14 (mp), viktigt med en strategi inte bara för de hotade husdjursgenetiska resurserna utan också för de resurser som nu ingår i produktionen. Enligt skrivelsen avser regeringen att ge Jordbruksverket i uppdrag att inrätta en referensgrupp för husdjursgenetiska resurser med särskilt fokus på svenska raser och populationer i Sverige, däribland frågor som rör bevarande och hållbar förvaltning av våra produktionsraser. Referensgruppens huvudsakliga uppgift skall vara att vara rådgivande till Jordbruksverket gällande bevarande och hållbart nyttjande av de husdjursgenetiska resurserna. Gruppen kommer dessutom att bistå Jordbruksverket med analyser och konkreta förslag till åtgärder. Det är viktigt att referensgruppen har en bred representation av deltagare för att kunna vara rådgivande i såväl generella husdjursfrågor som i mer specifika frågor rörande bevarande och husdjursgenetik. Utskottet anser mot bakgrund härav att motionen är tillgodosedd. Motionen avstyrks.

Vissa bevarandeinsatser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två yrkanden (fp) om att hotade husdjursraser bl.a. skall omfattas av det kommande miljö- och landsbygdsprogrammet. Utskottet hänvisar i det sammanhanget till det pågående arbetet. Dessutom avstyrker utskottet tre yrkanden (fp, kd, mp) om bevarandeinsatser inom hästsektorn, bl.a. kallblodstravaren. Utskottet förutsätter därvid att regeringen särskilt uppmärksammar denna fråga i det fortsatta arbetet med att bevara de husdjursgenetiska resurserna.

Jämför reservation 4 (fp).

Motionerna

Enligt motion MJ13 (fp) anser Folkpartiet att arbetet med de husdjursgenetiska resurserna skall inkludera strategier för hur djur som inte omfattas av den lista på djur som erhåller stöd via EU kan bevaras. Motionärerna tar

också för givet att man inkluderar de intentioner som kom till uttryck i skrivelsen Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn (skr. 2003/04:54), i vilken regeringen anförde att det i samband med utarbetande av ett nationellt program för förvaltning av husdjursgenetiska resurser är lämpligt att även ta ställning till eventuella åtgärder för bevarande av hotade hästraser (yrkande 3 delvis). Enligt motionärerna är det också viktigt att se hur man kan stödja hela miljör och samband som ökar möjligheten att bevara hotade husdjursraser. Det kan t.ex. innebära att man kombinerar miljöstöd för betande på ängsmark med krav på att betet skall ske med hotade raser (yrkande 4).

Enligt motion MJ233 (mp) är antalet kallblodstravare så litet att rasen får anses vara utrotningshotad. Inavelsgraden är på sikt ett problem, och i motionen föreslås att man inför ett minoritetsskydd i avtalet mellan staten och travsporten och ser över behovet av uppfödarpremier. Att bl.a. kallblodstravaren tas med i det nationella programmet för bevarande av husdjursgenetiska resurser är också enligt motion MJ505 (kd) yrkande 9 en angelägen fråga.

Utskottets ställningstagande

När det gäller förslagen i motion MJ13 (fp) yrkande 3 (delvis) och yrkande 4 vill utskottet påpeka att ägare av utrotningshotade husdjursraser där det ekonomiska utbytet av djurhållningen är lågt, inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet, kan få en miljöersättning som kompensation för lägre intäkter. De raser som ingår i programmet är fjällko, rödkulla, allmogeko, gutefår, ryafår, fin-ullsfår, allmogefår, lantrasget, allmogegget och linderödssvin. Ersättningen är 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för grisar. Kostnaden bedöms bli runt 20 miljoner kronor för hela programperioden. Som regeringen anför i skrivelsen är de ekonomiska och innehållsmässiga förutsättningarna för det nya miljö- och landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013 ännu inte beslutade. Förhandlingarna inom EU pågår och väntas bli helt klara tidigast i slutet av år 2005. Förberedelsearbetet för det nya programmet har emellertid påbörjats, och regeringen har bl.a. uppdragit åt Jordbruksverket att redovisa ett tekniskt inriktat underlag. Uppdraget skall i huvudsak redovisas senast i slutet av april 2005. En del i arbetet med det nya programmet är att ta ställning till hur djurägare fortsättningsvis kan stimuleras att hålla utrotningshotade inhemska husdjursraser. I detta arbete torde de frågor som tas upp i motionsyrkandena komma att behandlas. Med det anförda avstyrks motionen i denna del. När det gäller frågan om bevarande av hästraser som tas upp i motion MJ13 (fp) yrkande 3 (delvis) och motionerna MJ233 (mp) och MJ505 (kd) yrkande 9 vill utskottet utöver vad som anføres ovan påpeka att inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet föreningar för rasbevarande inom en rad olika djurslag har möjlighet att ansöka om medel för utbildnings-, rådgivnings- och informationsinsatser. Bland de hästraser för vilka medel sökts och beviljats finns gotlandsruss, nordsvensk bruks-

häst och ardenner. Regeringen gav dessutom, i samband med sin skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn, Jordbruksverket i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter och organisationer bl.a. analysera relevanta faktorer som bidrar till utvecklingspotentialen i hästsektorn och som beskriver hästsektorns roll och förutsättningar för näringsverksamhet i landet. Detta uppdrag redovisades i februari 2005 och bereds nu i Regeringskansliet. Utskottet instämde vid sin behandling av skrivelse 2003/04:54 (bet. 2003/04:MJU15) i regeringens uppfattning att det, i anslutning till arbetet med att bevara våra husdjursgenetiska resurser, är lämpligt att även ta ställning till eventuella åtgärder för bevarande av hotade hästraser. Som utskottet tidigare anfört förutsätter utskottet att bl.a. kallblodstravaren uppmärksammas i det fortsatta arbetet. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen inte nu vidtar några åtgärder med anledning av de behandlade motionerna. Motionsyrkandena avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Miljö kvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser, punkt 1 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Cecilia Widgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att något miljö kvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser inte behövs. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ12 och avslår motion 2004/05: MJ13 yrkande 1.

Ställningstagande

Det är främst av historiskt och kulturellt intresse att bevara gamla husdjursraser, vilket huvudsakligen måste vara en statlig uppgift. Staten kan själv bedöma nyttan av och bekosta bevarandet av det antal husdjur som anses motiverat. Det är därför märkligt att detta skall beaktas vid införandet av ett ytterligare miljö kvalitetsmål. Vi anser att det inte behövs något miljö kvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Miljö kvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser, punkt 1 (fp)

av Lennart Fremling (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att skyddet av husdjursgenetiska resurser omfattas av ett 16:e miljö mål. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ13 yrkande 1 och avslår motion 2004/05: MJ12.

Ställningstagande

Till skillnad från regeringen delar vi Jordbruksverkets bedömning att det är rimligt att delmål om de husdjursgenetiska resurserna ingår i ett kommande 16:e miljömål. Detta skulle möjliggöra att man i ett sammanhang behandlar flera olika frågor och problem av övergripande karaktär inom det husdjursgenetiska området. Dessutom skulle man kunna behandla gemensamma problem vad avser andra hotade arter. Vi anser således att arbetet med att skydda husdjursgenetiska resurser skall ingå i det 16:e miljökvalitetsmålet. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Förstärkt samordning och samverkan för genetiska resurser, punkt 2 (fp)

av Lennart Fremling (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om vissa samordningsfrågor. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ13 yrkandena 2, 3 i denna del och 5 samt avslår motion 2004/05:MJ14.

Ställningstagande

Ett alltför frekvent tillsättande av olika grupper kan leda till att mycket resurser knyts upp i ett administrerande av frågeställningar i stället för att faktiska åtgärder vidtas. Vi anser därför att de grupper regeringen tänker tillsätta får en bestämd tid till sitt förfogande och att man sedan förlänger deras verksamhet endast om behovet fortfarande är tydligt påkallat.

Det är viktigt att det inte blir en alltför ensidig uppdelning mellan domesticerade och vilda raser när det gäller bevarande av hotade raser. Även om villkoren för domesticerade och vilda raser skiljer sig åt bör man finna samverkansformer mellan Naturvårdsverket och Jordbruksverket på området. Det kan vara så att åtgärder som gynnar bevarandet av hotade husdjursraser också skyddar annan biologisk mångfald. Det är viktigt att Centrum för biologisk mångfald arbetar med biologisk mångfald både vad avser domesticerade djur och vilda djur.

Vi anser slutligen att man inte bara bör koncentrera sig på Jordbruksverkets resurser utan också bör undersöka om det finns möjligheter att använda andra resurser inom området biologisk mångfald.

Vad som anförs ovan bör ges regeringen till känna.

4. Vissa bevarandeinsatser, punkt 3 (fp)

av Lennart Fremling (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om bevarandeinsatser för hotade raser. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ13 yrkandena 3 i denna del och 4 samt avslår motionerna 2004/05:MJ233 och 2004/05:MJ505 yrkande 9.

Ställningstagande

Vi anser att regeringens uppdrag till Jordbruksverket också skall omfatta att utarbeta strategier för hur djur kan bevaras som inte ingår i EU:s lista på djur som är berättigade till stöd.

Det är också viktigt att man undersöker hur man kan stödja hela miljöer och samband som ökar möjligheten att bevara hotade husdjursraser. Det kan t.ex. innebära att man kombinerar miljöstöd för betande på ängsmark med krav på att betet skall ske med hotade raser.

Vi tar också för givet att regeringen inkluderar de intentioner som kom till uttryck i skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn, att ta ställning till eventuella åtgärder för bevarande av hotade hästraser i samband med det nationella programmet för förvaltning av husdjursgenetiska resurser.

Vad som anförs ovan bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Vissa bevarandeinsatser, punkt 3 (kd)

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

Riksdagen har tidigare beslutat om insatser för bevarande av de utrotningshotade raserna gotlandsruss, ardenner och nordsvensk brukshäst och avsätter särskilda medel inom miljöersättningsprogrammets delprogram för utbildning, information och demonstrationsobjekt (bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116) för att främja bevarandet av dessa raser.

Dessvärre innefattades inte den utrotningshotade kallblodiga travaren i denna bevarandeinsats. Den kallblodiga travaren bör självfallet också ingå i de hästraser som omfattas av regeringens insats, eftersom populationen och antal betäckta ston i stort sett är desamma för denna ras som för andra hotade raser.

I den nu framlagda skrivelsen redovisas på ett övergripande plan inriktningen av det pågående programarbetet och de fortsatta bevarandeinsatserna. Riksdagen har tidigare instämt i Kristdemokraternas förslag om att den kallblodiga travaren bör ingå i det kommande programmet. Detta upprepas i föreliggande betänkande med formuleringen: ”Som utskottet tidigare anfört förutsätter utskottet att bl.a. kallblodstravaren uppmärksammas i det fortsatta arbetet”, varför jag avstår från att reservera mig till förmån för förslaget.

2. Vissa bevarandeinsatser, punkt 3 (mp)

Åsa Domeij (mp) anför:

Stödsystemen till bevarande av lantraser bör ses över. För att få en större avelsbas är det viktigt att många individer av båda könen används i aveln. Dagens ersättningssystem gynnar inte detta utan stödet till t.ex. en stut är lika stort som stödet till en tjur. Ett annat problem är att de mindre djuren ofta glöms bort. Det utgår inget stöd alls till höns, ankor, gäss och kanner. Ett framtida stödsystem bör beakta också mindre djur.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2004/05:73 Husdjursgenetiska resurser.

Följdmotioner

2004/05: MJ12 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att något miljökvalitetsmål för husdjursgenetiska resurser inte behövs.

2004/05: MJ13 av Marie Wahlgren m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyddet av husdjursgenetiska resurser läggs in i det 16:e miljömålet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samarbete mellan myndigheter och gränsöverskridning vad avser domesticerade och vilda djur.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om innehålllet i regeringens uppdrag till Jordbruksverket avseende husdjursgenetiska resurser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att man t.ex. kan villkora vissa bidrag för biologisk mångfald med att betet sker med hotade raser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tidsbegränsning för arbetet i de föreslagna tvärsektoriella samarbetsgrupperna.

2004/05: MJ14 av Jan Lindholm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om husdjursgenetiska resurser.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05: MJ233 av Ingegerd Saarinen (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att säkerställa kallblodstravarens överlevnad som ras.

2004/05: MJ505 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den kallblodiga travaren skall omfattas av bevarandeinsatserna.